

Politica interna in perioada postbelica a

URSS

Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste

Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste (abreviat **URSS**) - a fost un stat întins pe o mare parte din Nordul Eurasiei, și care a existat din 1922 până în 1991. URSS era constituită din mai multe Republici Sovietice Socialiste (RSS-uri). Numărul acestora a variat de-a lungul timpului; la data dezmembrării, URSS număra 15 republici componente. Rusia era, de departe, cea mai mare republică, dominând în aproape toate domeniile: suprafață, populație, economie și influență politică.

Cu excepția unei scurte perioade chiar după revoluție, organizarea politică a țării era definită de singurul partid politic recunoscut, Partidul Comunist al Uniunii Sovietice (P.C.U.S.).

Începutul perioadei postbelice

După Al Doilea Război Mondial, Armata Roșie a ocupat cea mai mare parte a teritoriului care fusese mai înainte stăpânit de țările Axei: au fost zone de ocupație sovietice în Germania și Austria iar Ungaria și Polonia erau practic sub ocupație militară, deși formal, mai târziu, erau țări aliate. Guverne pro-sovietice au fost aduse la putere în România, Bulgaria și Cehoslovacia iar în Iugoslavia și Albania au ajuns la putere guverne conduse de comuniști locali. Finlanda și-a păstrat în mod formal independența, dar era izolată din punct de vedere politic și dependentă din punct de vedere economic de Uniunea Sovietică. Grecia, Italia și Franța au fost sub puternica influență a partidelor comuniste locale, care priveau cu simpatie la Moscova. Stalin a sperat că odată cu retragerea americanilor din Europa, tot continentul o să rămână sub dominația sovietică.

Politica interna pe timpul lui Stalin (1945-1953)

- Relațiile dintre Uniunea Sovietică și foștii aliați occidentali din cel de-al Doilea Război Mondial s-au deteriorat rapid și au deschis calea unei perioade lungi, caracterizate de tensiuni și lipsă de încredere între Est și Vest, cunoscută sub numele de războiul rece. (Cortina de fier.)
- În țară, Stalin s-a prezentat ca un mare comandant militar, care a condus URSS la victorie în războiul împotriva naziștilor. De la sfârșitul celui de-al cincilea deceniu, naționalismul rusesc a crescut.
- Politica de represiune internă a continuat și s-a intensificat (inclusiv în teritoriile cucerite de curând), dar nu s-a mai ajuns la extremele din anii 1930 -1938.
- Continuarea deportarilor în republicile anexate.

- În 1949 datorită rețelei de spionaj bine dezvoltate URSS reușește să dobândească armamentul nuclear, ceea ce a pus sfârșitul la toate relațiile de alianță cu țările occidentale.

Reconstrucția URSS-ului

- După război partea Europeană a URSS era total distrusă. Chiar în 1945 Stalin ordonă să se reconstruiască toate orașele-eroi. Primul și cel mai important era Stalingradul care era făcut una cu pământul. În semn de absoluta victorie a fascismului, cu reconstrucția se vor ocupa doar prizonierii de război fasciști. Doar în decursul a 5 ani, toate orașele distruse erau refacute de la zero.

Concluzia pe perioada lui Stalin

Deși în decursul a 1945-1953 Stalin nu a reușit atîta cît în 1933-1945, dar a reușit să reconstruiască tot teritoriul distrus de oroarele războiului în cel mai scurt timp.

NKVD

Narodnîi komissariat vnutrennih del (NKVD)(1922-1946) a fost un minister care se ocupa de rezolvarea unui număr mare de afaceri de stat ale Uniunii Sovietice

NKVDul este mai bine cunoscut pentru Direcția Principală a Securității Statului (GUGB), care era urmașa OGPU și al CEKA ca poliție secretă a Uniunii Sovietice. GUGB a fost folosit de Stalin în timpul purificărilor etnice și deportărilor și a fost responsabilă de uciderea fără judecată a numeroși civili și de alte crime de război. Mulți istorici consideră NKVDul o organizație criminală, în principal datorită ofițerilor și anchetatorilor GUGB, ca și datorită activităților trupelor proprii și a patronării lagărelor de muncă – Gulaguri.

Directiile NKVD

GUGB - Direcția Principală a Securității Statului,

ГУРКМ - Direcția Principală a miliției
muncitorilor și țăranilor;

ГУПВО Direcția Principală a Pazei Interne și de Frontieră;

ГУПО - Direcția Principală a Pompierilor

ГУШосдор - шосейные дороги, Direcția Principală a Drumurilor;

ГУЖД, железные дороги, Direcția Principală a Căilor Ferate;

ГУЛАГ - GULAG;

ГЭУ - Direcția Principală Economică;

ГТУ - Direcția Principală a Transporturilor;

ГУВПИ - Direcția Principală a Prizonierilor de Război și a Persoanelor Internate.

KGB (КГБ)

KGB-(comitetul securității a statului) – poliția secretă sovietică pe timpul anilor 1954-1991 care se ocupa cu propaganda, securitatea și contraspionaj în toate instituțiile statului sovietic. Nimic în Uniunea Sovietică nu se întâmpla fără semnătura comisarului KGB-ului.

Nikita Sergheevici Hruščiov

Nikita Sergheevici Hrușciiov-
(15 aprilie 1894 - 11 septembrie
1971)(Supranumit uneori Kukuruzvelt
sau țarul Păpușoiului pentru iubita
sa reforma agrara) a fost un om
politic rus care a condus Uniunea
Sovietică în timpul Războiului Rece.

A ocupat funcția de secretar general al Partidului
Comunist al Uniunii Sovietice între 1953 și 1964, și
pe cea de președinte al consiliului de miniștri între
1958 și 1964.

La conducerea Uniunii Sovietice (1955-1964)

Reforma politică

Sub Hrușciiov, tribunalele speciale operate de agențiile de securitate au fost abolite. Aceste tribunale (denumite *troika*), adesea ignoraseră legile și procedurile legale. După reforme, nimeni nu mai putea fi pus sub acuzare pentru o infracțiune politică nici măcar în tribunalele obișnuite fără aprobarea comitetului local de Partid. În schimb, disidenților li se impuneau alte sancțiuni, între care pierderea slujbei sau a poziției universitare, sau excluderea din Partid. În timpul conducerii lui Hrușciiov, s-a introdus spitalizarea forțată a celor ce prezentau „pericol social”.

- În 1958, Hrușciov a deschis o ședință a Comitetului Central prezenței a sute de oficiali sovietici; unii au avut chiar dreptul de a lua cuvântul. Pentru prima oară, lucrările Comitetului au fost publicate sub forma unei cărți, practică ce a continuat și la ședințele ulterioare. Această deschidere i-a permis însă de fapt lui Hrușciov să-și exercite mai eficient controlul asupra Comitetului, întrucât orice opozant s-ar fi văzut obligat să-și argumenteze poziția în fața unei mulțimi mari care îl dezaproba

Hrușiov și Păpușoiul

Politica agricolă

În februarie 1955, Hrușciiov a ținut un discurs prin care a susținut crearea în URSS a unei centuri a porumbului similară cu cea din Iowa, și o delegație sovietică a vizitat statul american în acea vară. După vizita, Hrușciiov, a ordonat de la Basarabia pînă la Cercul Poalar al Siberiei să se cultiveze numai porumbul.

Gigantismul agricol sovietic

- În anii de conducere, Hrușiov a modernizat ideea lui Stalin cu colhozuri, formînd sovhozuri.
- În timpul colectivizării agriculturii inițiată de Stalin, cei mai mulți țărani au fost obligați să intre în colhozuri sau în sovhozuri. Sovhozurile au fost organizate de stat cu muncitori care erau plătiți cu salarii în bani, spre deosebire de colhozuri, ai căror membri erau plătiți prin cote părți din recoltele obținute.
- La început, sovhozurile au fost organizate de stat pe marile proprietăți confiscate de la moșieri, în vreme ce colhozurile au fost create prin unirea micilor ferme individuale.
- Distincția dintre sovhozuri și colhozuri era mică în practică, excepție făcând evident modul de plată al lucrătorilor. Ambele categorii de ferme erau controlate strict de stat prin intermediul planurilor de producție și prin cumpărarea de către agențiile guvernamentale a întregii producții la prețuri controlate de la centru. Guvernul putea decide transformare colhozurilor în sovhozuri, sau invers.

Hrușiovka

Dupa razboi, mulți oameni au rămas fără locul de trai. A aparut problema locativa. Hrușiov propune un nou plan de a crea un nou model de bloc locatar unde se vor construi multe apartamente de marime mica.

Criza rachetelor

Tensiunile între superputeri au culminat cu criza rachetelor cubaneze (denumită de sovietici „criza caraibiană”) din octombrie 1962, după ce Uniunea Sovietică a încercat să instaleze rachete nucleare cu rază medie de acțiune în Cuba, la circa 140 km de coasta SUA. La 16 octombrie, Kennedy a fost informat că zborurile U-2 peste Cuba descoperiseră ceea ce păreau a fi facilități de lansare de rachete cu rază medie de acțiune, și deși el și consilierii săi s-au gândit să-l abordeze pe Hrușciov pe canale diplomatice, nu au găsit o cale de a face acest lucru fără a lăsa o impresie de slăbiciune. Până la 25 octombrie, timp în care sovieticii nu erau siguri de intențiile lui Kennedy, Hrușciov a hotărât ca rachetele să fie retrase din Cuba. După două zile, i-a oferit lui Kennedy condițiile pentru retragere. Hrușciov a acceptat să-și retragă rachetele în schimbul angajamentului american că nu va invada Cuba și că va retrage rachetele din Turcia, din apropierea URSS.

Concluzia despre epoca lui Hrușiov

Epoca lui Hrușiov a fost una reformatoare și agresiva. Pe timpul doar a 9 ani a:

A schimbat total teritoriul Ucrainei.

A distrus agricultura cu ideea de a sadi papușoiul peste tot.

S-a certat cu toți vecinii (inclusiv cu China comunistă)

Cît pe ce nu a pornit un război nuclear.

A rezolvat problema locativa.

Leonid Ilici Brejnev

Leonid Ilici Brejnev

- **Leonid Ilici Brejnev** 19 decembrie 1906 - d. 10 noiembrie 1982 a fost conducătorul efectiv al Uniunii Sovietice din 1964 până în 1982, în calitate de Secretar General al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și în perioadele 1960 - 1964 și 1977 - 1982, președinte al Prezidiului Sovietului Suprem (șef al statului). Ca șef al statului, a promovat o politică rigidă, ceea ce a dus la o politică de stagnare a vieții economice și sociale.

Brejnev și comunismul

Deși se considera ca în perioada lui Brejnev a fost stagnare, totuși acea perioadă a fost cea mai liniștită din toată perioada sovietică, politica internă a fost una mai "democratică". Nu s-au mai produs nici exploziuni sau exterminări. Însfârșit au început să apară tehnica pentru uz civil, se termina acea epocă când toată industria a fost militarizată și cu cea mai mare siguranță se poate de zis că "Brejnev trăia din plac și la alții dădea voie"

Despre personalitatea lui Brejnev

Leonid Ilici, “acel frumos basarabean” cum s-a exprimat Stalin, la inceput singur nu credea ca o sa devina principalul secretar al comitetului central, caci el ducea propria viața din plin. El recunoștea că ca conducător nu este cea mai buna candidatura.

El iubea aceia ce iubește doar cel mai adevarat bărbat: vânătoarea, femei și mașini ceia ce a și determinat propria politica.

Drogul petrolier

- După venirea lui Brejnev, URSS-ul a terminat ceva să mai producă. Tot pe ce sa bazat economia sovietica era petrolul.
- În 1980 prețul mondial al petrolului a scăzut ceea ce a determinat crahul ultimului imperiului.

Sarutul a la BREJNEV

Concluzia despre epoca lui Brejnev

- Epoca lui este una contradictorie, societatea sovietică a văzut pe timpul lui cum apogeul așa fi crahul. Spre sfârșit în deobște Brejnev nu era în stare nici să comande ce a adus la perioadă când pe Brejnev îl conduceau.
- În anii săi de conducere el a fost supranumit “prietenul tuturor canibalilor” căci încheia numai alianțe cu toți constructorii comunismului.

Mihail Gorbaciov

Mihail Sergheevici Gorbaciov

născut pe 2 martie 1931 - a fost

conducătorul Uniunii Sovietice din 1985 până în 1991. Încercările sale de reformă au dus la încheierea războiului rece, la încetarea monopolului politic al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și la prăbușirea Uniunii Sovietice. A primit Premiul Nobel pentru Pace în 1990.

Legea prohibiției lui Gorbaciov

- Prima reformă importantă introdusă de Gorbaciov a fost așa-numita "reformă a alcoolului", concepută să lupte împotriva alcoolismului răspândit la scară națională în Uniunea Sovietică. Prețurile la vodcă, vin și bere au crescut în mod semnificativ, iar vânzările au fost limitate. Cei care erau găsiți beți la muncă sau în zonele publice erau judecați și condamnați. Consumul băuturilor alcoolice în trenurile de cursă lungă sau în zonele publice a fost interzis. Mai multe podgorii faimoase au fost distruse. Scenele în care se consumau băuturi alcoolice au fost cenzurate din filme. Această campanie nu a avut o influență importantă asupra reducerii alcoolismului, dar a avut un efect devastator asupra bugetului statului, rezultând o pierdere de aproximativ 100 de miliarde de ruble, prin migrarea producției și vânzărilor de alcool pe piața neagră.

Perestroika

- În 1985, Gorbaciov a declarat că sistemul economic sovietic era osificat și că reorganizarea lui era imediat necesară. La început, reformele lui au fost cunoscute ca "uskorenie" (accelerare), dar, mai apoi, termenul "perestroika" (reconstrucție) a devenit mult mai popular. Gorbaciov nu se afla pe un teren virgin. Deși epoca lui Brejnev era considerată în general ca una a stagnării economice, se desfășuraseră o serie de experimente economice, în particular în întreprinderile mixte cu companiile străine. O serie de idei reformiste fuseseră discutate în cercurile managerilor socialiști cu idei novatoare, care folosiseră facilitățile oferite de Komsomol ca pe un forum de discuții. Așa-numita "generație Komsomol" avea să se dovedească cea mai receptivă la inițiativele gorbacioviste și rezervorul de cadre pentru viitoarea clasă a afaceriștilor postsovietici, lucru valabil în special în statele baltice.

- Plenara CC al PC al URSS din ianuarie 1987 este considerată ca fiind începutul maturității procesului de reforme al lui Gorbaciov, acela fiind momentul în care s-au propus alegerile cu mai mulți candidați, numirea a nemembrilor de partid în funcții guvernamentale și adâncirea reformei economice prin dezvoltarea sistemului cooperatist în economie.
- În acest an, luna mai se va dovedi o lună a crizelor de tot felul. Într-un incident incredibil, tânărul german Mathias Rust a reușit să aterizeze cu un avion ușor lângă Piața Roșie din Moscova, fără a fi detectat de apărarea antiaeriană. A fost o lovitură dură dată armatei, iar Gorbaciov a trecut la schimbări masive de personal, începând cu cele mai înalte eșaloane de comandă. Dmitri Lazov a fost numit ministru al apărării.
- Reformele economice au ocupat tot restul anului 1987, iar o nouă lege care dădea mult mai multă independență întreprinderilor a fost votată în iunie. Gorbaciov a publicat în noiembrie cartea *Perestroika: nouă gândire pentru țara noastră și pentru lume*, în care își prezenta pe larg ideile de reformă. În același timp, relațiile încordate dintre Gorbaciov și Boris Elțin au atins noi culmi. După ce Elțin l-a criticat pe Gorbaciov la plenara partidului din octombrie, primul a fost înlocuit din funcția de prim-secretar de partid al Moscovei.

Glasnoti

- 1988 a fost anul în care Gorbaciov avea să introducă *glasnostu*, prin care erau acordate noi libertăți cetățenilor sovietici, printre care o mai mare libertate a cuvântului. Acest fapt a fost o schimbare radicală, de timp ce cenzura guvernamentală fusese până atunci o caracteristică principală a sistemului sovietic. Controlul asupra presei a scăzut, iar mii de prizonieri politici și dizidenți au fost eliberați. Scopul lui Gorbaciov a fost ca, prin promovarea glasnostului, să exercite presiuni asupra conservatorilor din CC al PCUS, care se opuneau activ reformelor politice și economice. De asemenea, Gorbaciov spera ca masele largi ale populației sovietice să participe la dezbaterile publice pe tema reformelor și să sprijine inițiativele novatoare. În același timp, Gorbaciov s-a expus pe sine și și-a expus reformele criticilor publice, un exemplu fiind scrisoarea lui Nina Andreevna din numărul din martie al ziarului politic *Sovețkaia Rossia*

Dezîntegrarea URSS-ului

În timp ce inițiativele gorbacioviste vizau întărirea libertății și democrației în Uniunea Sovietică și în rândurile aliaților din blocul răsăritean, politica economică a guvernului său a dus treptat țara către colaps. Pe la sfârșitul deceniului al nouălea, au apărut crize ale aprovizionării principalelor produse alimentare, (carne, zahar, ș.a.), ceea ce a condus la reintroducerea sistemului cartelelor, abandonat în URSS după încheierea celui de-al doilea război mondial.

Față de anul 1985, deficitul bugetar a crescut, (în conformitate cu cifrele oficiale), de la 0 la 109 miliarde de ruble, stocurile de aur au scăzut de la 2.000 la 200 de tone, iar datoria externă a crescut de la 0 la 120 miliarde de dolari.

Mai mult chiar, democratizarea URSS-ului și a aliaților din blocul răsăritean a dus la definitivă subminare a puterii Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și chiar a poziției lui Gorbaciov. Relaxarea cenzurii și încercarea de deschidere politică au avut efectul secundar neașteptat al redeschiderii conflictelor naționale, nerezolvate mult prea multă vreme, dar și a redeșteptării atitudinilor antiruse în toate republicile unionale. Cererile pentru un mai mare grad de independență au devenit mult mai puternice, în special în țările baltice – Estonia, Letonia și Lituania – care fuseseră anexate de URSS în vremea lui Stalin (1940). Sentimentele naționaliste au început să se manifeste cu tot mai multă putere în Georgia, Ucraina, Armenia și Azerbaidjan. Gorbaciov dezlănțuise forțe pe care nu le mai putea stăpâni și care, în cele din urmă, aveau să ducă la dezintegrarea Uniunii Sovietice.

Tentativa de lovitură de stat din august 1991 (Puciul)

- În contrast cu poziția ambivalentă a reformatorilor față de noul tratat, aparatcii conservatori, încă puternici în partidul comunist și în ierarhia armatei, se opuneau cu vehemență oricăror măsuri care ar fi schimbat caracterul și integritatea Uniunii Sovietice. În ajunul semnării tratatului unional, conservatorii au trecut la atac.
- Conservatorii din conducerea sovietică, autointitulându-se "Comitetul de Stat de Urgență", au declanșat o lovitură de stat pentru a-l îndepărta pe Gorbaciov din fruntea statului și pentru a împiedica semnarea noului tratat unional. Președintele Uniunii Sovietice a fost ținut sub arest la domiciliu în dacea sa din Crimeea între 19 -21 august. După ce a fost eliberat, la reîntoarcerea la Moscova, Gorbaciov și-a dat seama că nu mai controla Uniunea sau Rusia și că era singur în față tot mai puternicului Elțin, tocmai cel care, prin hotărârea sa, ajutase la înfrângerea puciului. Gorbaciov a fost nevoit să elibereze din funcție pe cei mai mulți membri ai Politburoului, unii dintre demii fiind arestați. Printre cei arestați s-au numărat cei din "Banda celor opt" care conduseseră lovitura de stat, printre ei fiind: Vladimir Kriuchkov, Dmitri Iazov și Ghennadi Ianaev. Boris Pugo și Serghei Ahromeev s-au sinucis. În mod paradoxal, cei mai mulți dintre puciști erau indivizi promovați de Gorbaciov în funcții de conducere.

Sfirșitul ultimului Împeriu

- În 1991 Moldova, Kazahstanul, Ucraina, Belorusia, țările baltice, Armenia, Azerbaidjanul, Georgia au ieșit din uniunea sovietică, iar Moscova a proclamat ca Uniunea Sovietică nu mai există.